

kersnikova

Zavod za kulturo, umetnost in izobraževanje Kersnikova je eden izmed največjih nevladnih in neprofitnih zavodov na področju umetnosti in kulture v Sloveniji, ki združuje umetniško, tehnološko in znanstveno produkcijo posameznih projektov, posebno globino pa mu dajejo izobraževalne vsebine, ki jih izvajamo na neformalnem nivoju.

UVOD

Pod okriljem zavoda Kersnikova danes deluje nekaj najpomembnejših prizorišč sodobne urbane kulture: glasbena in vizualna platforma **Klub K4** (od leta 1989), eno izmed osrednjih prizorišč sodobnega umetniškega raziskovanja **Galerija Kapelica** (od leta 1995), mednarodni festival sodobne raziskovalne umetnosti **Transfer** (od leta 1996), multimedijski izobraževalni center **Rampa Lab** – bivša Kiberpipa (od leta 2001), mednarodni bienale odprtih tehnologij **HAIP** (od leta 2004) in platforma za umetniško raziskovanje živih sistemov **BioTehna** (od leta 2012).

Zavod Kersnikova
Kersnikova 4, 1000 Ljubljana
SI82139288

Galerija Kapelica je prostor za sodobno raziskovalno umetnost. Poslanstvo galerije je, da predstavlja umetniške prakse in projekte, ki tematizirajo vsakršne oblike sodobnosti. Program je sestavljen iz prostorskih postavitev, živih dogodkov in teoretsko-refleksivnih predavanj, v katerih največkrat polemiziramo z znanstvenimi in tehnološkimi aplikacijami, biopolitikami in urbanimi fenomeni, ki pospešeno spreminjajo našo vsakodnevno realnost. V galeriji skrbimo za spremljanje najsodobnejše umetnosti, zato je galerijski program namenjen vsem tistim, ki jih zanima neposredna bodočnost, v kateri bodo življenske vrednote in pomenjanje drugačni od teh, ki jih pravkar živimo.

Galerija Kapelica ni le prostor, v katerega bi prenašali že narejena umetniška dela, temveč je aktivna produkcijska platforma, ki spodbuja, omogoča in predstavlja raziskovalno umetniško produkcijo. V devetnajstih letih svojega obstoja smo v Galeriji Kapelica uspeli oblikovati prepoznavno in vplivno produkcijsko platformo, kateri je bilo zaupanih nekaj velikih projektov državnega pomena. V letu 2003 smo izpeljali slovensko predstavitev v nacionalnem paviljonu 50. Beneškega bienala, v letu 2006 smo realizirali 'U3 - 5. Triennale sodobne slovenske umetnosti' v Moderni galeriji Ljubljana, v letu 2007 pa smo v sodelovanju z Ministrstvom za zunanje zadeve RS lansirali konceptno galerijo Cosinus, kjer smo med leti 2007 in 2010 predstavljali slovenske umetnike, ki ustvarjajo na sečišču umetnosti in znanosti v stavbi Evropske komisije v Bruslju.

V letu 2012 smo pridobili dva pomembna razpisna projekta (*Švicarski finančni mehanizem in 7. Okvirni program Evropske komisije*), ki sta pomagala poglobiti naše delovanje in ga še trdneje usmeriti v senzibilizacijo znanosti skozi znanstveno – umetniške in raziskovalno – izobraževalne projekte. Smo tudi dolgoletni programski partnerji Ministrstva za kulturo RS in Mestne občine Ljubljana (*Oddelka za kulturo in Oddelka za predšolsko vzgojo in izobraževanje*), ki naše dejavnosti podpirata sistematično in skozi dolgoročno sodelovanje.

BioTehna - platforma za umetniško raziskovanje živih sistemov je prostor, namenjen izobraževanju, interdisciplinarnem druženju, raziskovanju živega in inkubacijskim procesom, ki se odvijajo na preseku umetnosti, znanosti in tehnologije. Platforma je bila

Zavod Kersnikova
Kersnikova 4, 1000 Ljubljana
SI82139288

vzpostavljena s pomočjo Švicarskega prispevka v letu 2012 kot projekt znotraj delovanja Galerije Kapelica, a je po zaključku projekta v letu 2013 zaživela tako kot prostor kot tudi skupnost, podprta s programi izobraževanja na MOL in MK. Opremljena z osnovno laboratorijsko in tehnično opremo nudi obiskovalcem možnost raziskovanja lastnih projektov na področjih biologije, biotehnologije, kemije ..., kot tudi sodelovanje v daljših inkubacijskih procesih raziskovanja znanstvenih odkritij skozi humanistične – umetniške koncepte in paradigme. Nudi ustrezne kapacitete za izvajanje neformalnih izobraževalnih vsebin na tem področju – delavnice in predstavitve v okviru izobraževanja otrok in mladostnikov, odprta pa je tudi za DIY (naredi sam), DIWO / DITO (naredi skupaj z drugimi) skupnosti, ki delujejo po principih garažne oz. punk biologije / znanosti.

S pomočjo tovrstnih aktivnosti, ki so se pričele izvajati v BioTehni, je tako platforma sama, kot tudi Zavod Kersnikova, pridobila status relevantnega in referenčnega prostora na področju “Citizen Science” iniciativ, ne samo v Sloveniji, temveč tudi (celo še bolj) v Evropi in svetu, saj so naši projekti in znanstveniki ter umetniki s svojimi projekti vabljeni na gostovanja v ZDA, EU in Azijo.

RAMPA – laboratorij za hekanje znanosti, umetnosti in družbe je napredno eksperimentalno in raziskovalno okolje, s programi za krepitev potencialov mladih in drugih zainteresiranih za tehnologijo, znanost in umetnost. Na Rampi srečate napredne koncepte, osnovno tehnično infrastrukturo, navdihujoče mentorje in podporo pri prvih korakih v družbeno delovanje. Mlade spodbujamo k udeležanju družbeno angažiranih idej in jim zagotavljamo podporno okolje za eksperimentiranje z njihovimi vizijami. Program Rampe temelji na resonanci med štirimi področji – odprtim dostopom in programjem, intermedijsko umetnostjo, družbeno odgovornostjo ter dialogom med mladimi, umetniki, kreativci, znanstveniki, podjetniki in splošno javnostjo. Recikliranje uporabljene računalniške opreme in ponovna uporaba obstoječih (off-the-shelf) tehnologij vidimo kot boljšo alternativo visoko-tehnološkim rešitvam, saj so le-te mnogokrat oddaljene od vsakdanjosti. V pristopih DIY (naredi sam) in DITO (naredimo skupaj) pa vidimo možnosti, da znanost in tehnologija postaneta ljudem dostopnejša in bolj razumljiva. Zato tri prijavljene programske enote znotraj programa Rampa Lab-a v letu 2015 zaokrožujejo in poudarjajo tri osnovne tematike znotraj sodobne tehnološke umetnosti: ponovna uporaba in odprt dostop do

znanja in tehnologij; spodbujanje žensk v umetnosti, znanosti in tehnologiji ter zmožnost posameznika in družbe za sodelovanja in usklajevanje v evolucijskem pritisku geopolitične situacije sodobnega časa. Z iniciativo ČIPke odpiramo prostor in spodbujamo ženske za sodelovanje v znanstveno tehničnih poklicih in medijski umetnosti ter hkrati organizirajo praktično-izobraževalni program, ki vključuje različne delavnice odprtokodnih programov, njihovega programiranja, grafičnega oblikovanja, video montaže, elektronike in robotike. CodeCatz pa je skupina punc in programerk, ki se učijo in promovirajo učernje programiranja.

OBRAZLOŽITEV POSTAVK ZAVODA KERSNIKOVA

1. KRATEK PREGLED LETA

Leto 2020 je prav gotovo bilo zelo naporno leto. Poleg pandemije, ki je ohromila ves svet in kateri se nismo mogli izogniti niti na Zavodu Kersnikova, je nas dodatno obremenil tudi odhod iz prostorov Zavida Kersnikova, ki smo jih primorani zapustiti do konca leta 2020.

Pandemija Covid19, je na za Kersnikovo pomenila velik izziv. Letni program smo morali hitro prilagoditi na nove razmere, ki so se spreminjale iz dneva v dan, kar je vse skupaj še močno otežilo. Kljub temu, smo se z velikimi napori uspešno prilagajali in prilagodili. Program smo praktično v celoti izpeljali kljub pandemiji. Zasluge gredo ekipi Kersnikove, ki je razmere niso ustavile, ampak je stopila skupaj ter se uspešno prilagodila.

Hkrati je leto 2020 zadnje leto, ko bo naslov zavoda Kersnikova ulica 4. Veliko energije, naporov in časa je šlo v iskanje alternativne lokacije za zavod. To je precej velik izziv, saj v sklopu zavoda gostujejo številna različna področja, za katere smo morali najti ustrezne

prostore ter pri temu paziti, da program ne bo trpel. Prostore nam je uspelo najti. Z novimi prostori smo naredili prvi korak. Sedaj sledijo naslednji koraki, da prostore ustrezno uredimo in prilagodimo našim zahtevam, za kar bo potrebno še nekaj mesecev in veliko energije.

V letu 2020 smo uspšno zaključili nekaj razpisov, ki so dopolnjevali program Kersnikove. Hkrati pa smo bili uspšeni pri pridobivanju novih razpisov tako, da bomo lahko nadaljevali z zastavljenimi projekti.

Prav tako pa nadaljujemo z začrtano sanacijo, ki nam omogoča normalno delovanje in likvidnost, zaradi katere postajamo vedno bolj resen partner ostalim organizacijam. Sanacija poteka po načrtih in trudimo se, da ne vpliva na redno izvajanje programa, ki je izredno pomemben za vse sodelujoče v program kot tudi za širšo skupnost, hkrati pa moramo izpolnjevati težke zahtve na strain razpisov.

Zavod Kersnikova je hkrati eden glavnih akterjev v različnih mrežah ter združenjih, kjer sodelujemo s številnimi domačimi in tujemi partnerji. Tudi tukaj delamo v smeri, da bi s pomočjo projektov, ki jih združenja doprinesejo omogočili razvoj zavoda Kersnikova.

Prav tako smo tudi letos uspešno končali nabor mentorjev študentov. Na naš poziv se je odzvalo več kot 85 študentov mentorjev. Mentorjem omogočamo, da aktivno sodelujejo pri nastajanju programa in se ustrezno usposablajo ter s tem postajajo konkurenčnejši na trgu dela, kjer je izredno dobrodošlo vso dodatno znanje in reference, ki pa jih v sklopu del na Kersnikovi nedvomno pridobijo. Mentorji preko Zavoda Kersnikova dobijo neposreden dostop do morebitnih delodajalcev.

2. PROGRAM

V letu 2021 bomo v Galeriji Kapelica, Rampi in BioTehni, ki delujejo v redakciji Zavoda Kersnikova, izvajali program, sestavljen iz razstav, produkcij posameznih umetniških projektov, performansov, koncertov, delavnic, srečevanja intermedijskih skupnosti in izobraževalne dejavnosti za otroke, mladostnike, študente in zainteresirano javnost.

Umetniške, umetnostne in podporne dejavnosti Zavod Kersnikova umeščajo v eno največjih produkcijskih platform za sodobno raziskovalno umetnost v Evropi. Številni umetniški projekti, ki so bili razviti ali dograjeni v produkciji Kapelice, so bili nagrajeni na najpomembnejših mednarodnih festivalih in vključeni v skupinske razstave posvečene pregledom najaktualnejšega dogajanja v polju umetnosti (Ars Electronica, Linz; ZKM, Karlsruhe; Mednarodni trienale novomedijske umetnosti, Peking; Cynetart, Dresden; Device_art festival, Touch me, Zagreb...). V BioTehni in Rampi, ki delujeta tudi kot inkubatorski platformi, čez vse leto nastajajo umetniški in raziskovalni projekti, v katerih sodelujejo umetniki, znanstveniki in inženirji z različnih področij.

Izobraževalni projekti in programi za otroke in mladostnike so v minulem letu postali zanimivi tudi za Ministrstvo za izobraževanje znanost in šport (MIZŠ), Zavod za šolstvo in nekatere osnovne in srednje šole, tako da v naslednjem letu načrtujemo širjenje dejavnosti tudi v druge kraje po Sloveniji z vizijo vzpostavitve mednarodne mreže. Petkova akademija je bila v 2015 na pobudo Zavoda Kersnikova in MIZŠ predstavljena mednarodno kot primer dobre prakse v Sloveniji na področju kulturno-umetnostne vzgoje.

Rdeča nit umetniških dogodkov v Kapelici bodo projekti, s katerimi umetniki tematizirajo izzive post-humanističnega diskurza, ki se ponuja kot ideološki okvir za premišljanje neo-liberalnih, bio-političnih, ekoloških, socioloških in etičnih težav družbe znanja. Ti umetniški projekti na ekspliciten način preizkušajo družbene procese, ki so jih kolonizirale nove tehnologije na osebni, medosebni,

skupnostni in globalni ravni. Foucault-eva teza, ki jo je posodobil italijanski filozof G. Agamben, je skrajne konsekvence neoliberalnih produkcijskih procesov povzela v filozofski koncept golega življenja. Izkoriščanje naravnih resursov in korporativni kanibalizem so procese biopolitike pripeljale do stopnje, ko se posamezniki ukvarjajo le še s svojim preživetjem. Humanistična doksa, ki je v 18. stoletju z dihotomijo kultura-natura postavila belega moškega na vrh piramide vsega, se je ob koncu tisočletja izpela v ekološkem kolapsu. Tako sodobna raziskovalna umetnost, ki jo bomo v letu 2021 predstavljali v Galeriji Kapelica, v duhu izročila taktičnih medijev proizvaja umetniške uvide, ki omogočajo posameznikom, da lahko na čutno izkustveni način odkrivajo možnosti onkraj slepe ulice, v katero nas je pripeljal antropološki stroj humanizma.

Poleg intermedijskih projektov v Kapelici predstavljamo tudi likovne, uprizoritvene in glasbene projekte, ki vsak na svoj način nagovarjajo občinstvo k participatornosti, nedisciplinarnosti in ideološki pismenosti. Upoštevajoč kulturni kapital tradicionalnih umetniških definicij, naše obiskovalce nagovarjamo tako, da interpeliramo na njihovo vizualno in zvočno inteligenco s strategijami in taktikami, ki jim pomagajo razumeti razsežnosti sodobnih raziskovalnih umetniških praks.

Tako kot smo v prejšnjem letu s projekti , Dimitri Morozov, Špele Petrič, Saše Spačal, Maje Smrekar in Ai Hasegawa tematizirali Zavod posthumanistične premise, ki jih prispevajo biotehnoška spoznanja o živih sistemih, bomo v letošnjem letu s projekti nadaljevali raziskovanje na bistveno višjem nivoju in tudi produkcije bodo zahtevnejše. Oblikovanje življenja s pomočjo biotehnologij in digitalnih orodij vse bolj vstopa v vsakdanje življenje, zato bomo v duhu taktičnih medijev nadaljevali s predstavljanjem del, ki skozi umetnost, oblikovanje in arhitekturo preizprašujejo estetske, etične in politične konsekvence aplikacij, s katerimi živimo. Imeli smo številne tuje goste, ki so gostovali s svojimi umetniškimi deli: Maria Yablonina: MoRFES, Robert Andrew: 'Data stratification', Christiaan Zwanikken: Kinetic garden... V letu 2021 v Kapelici izvajamo šest večletnih evropskih projektov, v okviru katerih se bo odvijal del programa. AI Lab, Art4med, ArcHive, System, Erasmus Bridging the Gap, Creatures. Pri izvedbi razpisov sodelujejo vsa področja na Kersnikovi: RampaLab, Biotegna ter Vivarij.

Mednarodno partnerstvo omogoča pretok in predstavitev vrhunskih umetniških projektov na relevantnih prizoriščih sodobne umetnosti. Tako so bili projekti Maje Smrekar, Saše Spačal & Anila Podgornika & Mirjana Švaglja, Špele Petrič, ki so nastali v produkciji ali s sodelovanjem Galerije Kapelica in s pomočjo sredstev MK in MOL, v letu 2015 predstavljeni na notoričnem festivalu Ars Electronica

ter projekt Robertine Šebjanič in Saše Spačal na festivalu Device_art v Zagre

Kot edini laboratorij za umetniško raziskovanje živih sistemov v Sloveniji je BioTehna povezovalna platforma za umetnike, ki pripravljajo svoje projekte za predstavitve v Galeriji Kapelica, raziskovalni modul za pripravo izobraževalnih programov, ki jih izvajamo v okviru Zavoda Kersnikova, ter odprt inkubator za raziskovalce in skupnosti, ki jih zanimajo biotehnologije kot področje družbenega boja za nadzor nad oblikovanjem živih organizmov. Kot iniciativa je BioTehna povezana s sorodnimi laboratoriji po Evropi, s katerimi si izmenjuje izvajalce in projekte. Na tak način je BioTehna soudeležena pri ustvarjanju taktičnih vednosti (izmenjava delavnic, opreme, izvajalcev ...), s katerimi umetniki, znanstveniki in inženirji ustvarjajo javne razprave o pomembnih etičnih vidikih sodobnih biotehnoloških aplikacij. V BioTehni smo v prejšnjem letu poleg številnih delavnic in predstavitev gostujočih umetnikov inkubirali projekta Maje Smrekar, Špele Petrič, Saše Spačal..., v letu 2020 pa bo osrednji del laboratorijskega dela zasedlo več projektov: - projekt, v katerem rastline preko različnih senzorjev komunicirajo z robotom, ki jih vzdržuje pri življenju, - sklop delavnic bioradovednost...

BIOFRICTION: V letu 2021 se nadaljuje izvajanje projekta v sklopu Razpisa Biofriction kjer sodelujemo s partnerji iz vse Evrope, ki programsko dopolnjuje Biotehno.

**Zavod Kersnikova
Kersnikova 4, 1000 Ljubljana
SI82139288**

Največji hekerski prostor v Sloveniji – Rampa je namenjen ustvarjalnim srečevanjem umetnikov, znanstvenikov in inženirjev, ki skupaj ali posamezno raziskujejo sodobne tehnologije. Opremljena za delo z elektronskimi mediji je Rampa idealen prostor za skupnosti (ČIPke, CodeCats, Crafty Builders ...), kjer potekajo izobraževalni in ustvarjalni procesi za zainteresirano javnost. Glede na to, da je Rampa največji prostor za izvajanje podpornih aktivnosti na Kersnikovi, se v Rampi izvajata Petkova akademija in Sobotnice, v katerih senzibiliziramo in izobražujemo otroke in mlade za vsebine, ki bodo odločilno vplivale na njihova življenja v bodoče. Kot vodilni na področju izvajamo nalogo nacionalnih koordinatorjev kulturno-umetnostne vzgoje na področju intermedijske umetnosti. Transdisciplinarno oz. še bolj natančno – nedisciplinarno raziskovalno učenje v Rampi ustvarja neprecenljive pogoje za srečevanje radovednih mladih z vrhunskimi strokovnjaki iz različnih področij sodobnih tehnologij in jih tako spodbuja, da aktivno premišljajo umetniške dogodke, ki jih srečujejo v Galeriji Kapelica in BioTehni.

Projekt »Uvajanje mladih v presek znanosti in umetnosti« se odvija na treh nivojih. Prvi nivo je usposabljanje mladih, ki želijo postati mentorji na izobraževalnih delavnicah. Proces uvajanja poteka naprej skozi uvajalno delavnico »Workshopology«, kjer se mladiseznanijo z načinom vodenja delavnic, preizkusijo se v vlogi udeležencev in se spoznajo s koncepti hands-on, DIY in DITO. Za tem sledi asistiranje na delavnicah, ki potekajo v sklopu programa 5HEK in na koncu še lasten razvoj in vodenje delavnice.

Drugi sklop predstavlja priključitev v znanstveno-umetniške projekte znotraj BioTehne (gaming design, zelena stena, biodome,...) in kasnejše vodenje enega izmed projektov. S tem se mladi naučijo odgovornosti, samozavesti, vodenja, timskega dela in širjenja znanja. Skozi skupno delavnico »Workshopology« se člani projektov seznanijo s prej omenjenimi deli izvajanja delavnic, hkrati se tudi seznanijo s pomembnostjo neformalnega izobraževanja in deljenja znanja. Tretji del projekta se nanaša na umetnike, ki jih gostimo v galeriji Kapelici (del zavoda Kersnikova). Zainteresirani mladi postanejo asistentni nagrajenim umetnikom in jim pomagajo pri postavitvi razstave, sodelovanju pri okrogli mizi in pri asistiranju na delavnicah. Tudi ta skupina mladih se udeležijo delavnice »Workshopology« kjer se naučijo zgoraj izpostavljene vrline. Tekom vsega dogajanja spodbujamo mlade k ustvarjanju lastnih

umetniških konceptov, ki se s povezavo z znanstveniki, prelevijo v kompleksnejša in bolj relevantna znanstveno-umetniška dela. Najbolj perspektivnim in nadobudnim mladim bomo omogočili strokovni obisk največjega festivala za raziskovalo umetnost Ars Electronica v Linzu, obisk Cerna v Švici oz. obisk Zvezdnega mesta v Rusiji.

Pomembna razlika, ki jo gojimo v Zavodu Kersnikova je, da celotna hiša ni zgolj prostor, kjer si izvajalci projektov in programov podajajo kljuko praznih prostorov, temveč da smo aktivna produkcijska platforma, v kateri sistematično delamo z umetniki in njihovimi strokovnimi sodelavci, smo neposredno udeleženi v procesu produciranja razstavnih in performativnih projektov ter izvajanju delavnic in ostalih izobraževalnih dejavnosti. Na Kersnikovi je ves čas na delu strokovna ekipa, ki z aktivno udeležbo v vseh fazah umetniškega, raziskovalnega in izobraževalnega delovanja ustvarja pogoje, ki umetnikom in njihovim sodelavcem omogoča, da ustvarjajo zgodovinske presežke.

Da bi razumeli vlogo posamezne dejavnosti v Kapelici, Rampi, BioTehni in Sonoretumu, je potrebno zreti na celoto dogajanja v Zavodu Kersnikova, saj se projekti in programi taktično dopolnjujejo tako, da nagovarjajo različne ciljne skupine obiskovalcev, ki so različnih starosti, razpolagajo z različnim kulturnim kapitalom in povsem različnimi življenjskimi interesi.

ZELENA STENA

Zelena stena je prototipna postavitvev vertikalnega vrta, kjer v simbiotičnem razmerju poteka interakcija med rastlinami, računalniki, roboti in ljudmi. Gonilo projekta je vzpostaviti vzdržen sistem, kjer je vzgajanje in rast rastlin, gob in alg neprestano spremljano preko senzorične mreže, ki meri podatke o vlažnosti, temperaturi in osvetljenosti. Zbrane informacije so nato posredovane osrednjemu operacijskemu sistemu, ki opazovalcu sporoča stanje v katerem se nahaja vertikalni vrt in obenem ga obenem pomaga vzdrževati s tem, ko nadzoruje avtomatiziran zalivalni in osvetljevalni s

V postavljeno strukturo je možno vstavljati individualne module rastlin, gob ipd., ki so opremljeni z notranjim zalivalnim sistemom in senzorji. V teku je izgradnja robota – pajka, ki bo namenjen spremljanju razmer in površinskem zalivanju rastlin, raziskujemo pa tudi možnosti priključitve hidroponičnih in akvaponičnih modulov, ki bi skrbeli za odgovorno upravljanje z vodnimi viri.

Projektu se lahko pridružijo vsi, ki jih zanima trajnostna raba virov in prostora v urbanem okolju, navdušenci na robotiko in programiranjem, arhitekturo, agronomijo... Raziskave in delo potekajo v sproščenem vzdušju, na prostovoljni bazi, bodisi v obliki delovnih sestankov, bodisi individualnega razvijanja posameznih segmentov ali skupinskega dela.

OSTALO

Poleg tradicionalnega programa, ki ga izvaja zavod že vrsto let, vsako leto iščemo dodatne izzive. Tudi v letu 2021 bomo nadaljevali z iskanjem izzivov. Še naprej se bomo povezovali z različnimi mrežami (mreža Ecsite...), ki nam bodo pomagale pri pretoku in izmenjvi znanj in, ki nam bodo omogočala nova poznanstva.

Preko našega del bomo iskali načine, kako pomagati umetnikom, otrokom ter mladostnikom, na različnih področjih, ki jih pokrivamo v sklopu zavoda.